

Quadro Galéria szeretettel meghívja az “Eugen Gâscă. Retrospektív” kiállítás megnyitójára melyre október 26-án, 18:00 órai kezdettel kerül sor.

Eugen Gâscă (1908–1989) a 20. századi romániai művészet meghatározó személyisége. Hat évtizedet felölelő életművét spiritualizált modernizmusként határozhatjuk meg. Melankóliába hajló és metafizikus felhangokkal telített expresszív festményein kékes fénnel itatja át az emberi alakokat és tájat, a művész életért folytatott állandó harcát és reménykedését fejezve ki.

Gerendkeresztúron született 1908-ban tanítók gyermekeként, szüleit és testvéreit korán elveszítette. Ezek a tragikus események, valamint szegénysége és a fiatalkorát megbélyegző tuberkulózissal való küzdelme képezték azt az élettapasztalatot, amely művészi egyéniségének korai kialakulásához és egy egyedi életszemlélet kikristályosodásához vezetett.

A két világháború közötti Kolozsvár kulturális környezetében formálódott, itt kezdte tanulmányait 1928-ban a Képzőművészeti Főiskolán, ahol Párizsból frissen visszatért fiatal tanárok irányítása alatt tanult. Tanulmányait később Bukarestben, majd Jászvásáron folytatta. Kolozsvári tanulói éve alatt tagja volt a híres Bohémia művészársaságnak, a fiatal diákokból álló csoportosulásnak, akiknek ars poeticája a szegénységből és a művészetért való rajongásból táplálkozott. A művész életét számos költözés is meghatározta, az ország különböző pontjaiba jutott el vidéki rajztanárként vagy pedig különböző szanatóriumok kezeltjeként, utóbbiakban hónapokat, sőt éveket is eltöltött.

Kiállításunk az első retrospektív tárlat a művész halála után (az utolsóra 1978/1979-ben került sor), amely lehetőséget kínál a teljes életmű egészéért való megismerésére, beleértve a művész életének utolsó évtizedében készített munkáit is, melyek különösképpen fontosak Eugen Gâscă művészi látásmódjának kiteljesedése tekintetében.

A tárlaton jelentős válogatás szerepel az 1930-as években készült festményekből és grafikákból, amikor a fiatal festő művészetének korai szintéziséhez jutott el. Ezek a munkák bemutatásra kerültek Gâscă 1934-es kolozsvári egyéni kiállításán, melyen elsőként tárta a közönség elé festészetének sajátos, modernista hangvételét.

Kiállításunk Eugen Gâscă festői és rajzoló munkásságát egyaránt nyomon követi, átfogó képet adva a művész gondolkodás- és látásmódjáról. Rajzai és akvarelljei nem függetlenek festményeitől, ezek többnyire a végleges képet megelőző állomások. Ugyanakkor nem csupán vázlatok, hanem inkább ritmusgyakorlatok, része az elmélyítés folyamatának, a téma kikristályosodásának.

Az 1950-es évek „kötelező” realista állomását – melyet leginkább a Horea és kapitányai történelmi kép sikere jellemez – a keresés időszakát követően, az 1960-as évektől visszatér fiatalkori vizuális világához, és továbbfejleszti azt: a tájban elhelyezett alakok, vázlatos angyali sziluettek, a titokzatos elfoglaltságot űző teremtmények nem annyira cselekedeteiknek, hanem gazdag belső világuk rítusainak és ritmusainak vannak alárendelve. Az ember és a természet egyesülése – a művész szülőföldjének, a Maros völgyének jellegzetes dombjaival és jegenyéivel – egyszerre kozmikus és metafizikus. Ezek egyneműségét a művész a freskók tompa fényével rokon, hideg kékes-zöld árnyalatokkal fejezi ki.

Fiatalkori témái (Menekülés Egyiptomba, Keresztrefeszítés, Krisztus) és életművének teljes szellemisége nagy érzékenységgű művészre vallanak, akinek sikerült saját tapasztalatain keresztül megújítania és feszültséggel telíteni a keresztény művészet ikonográfiáját és jelentéseit.

Először kerülnek bemutatásra azok az élete utolsó éveiben készült akvarellek és festmények, melyeknek témája az „Öröm”. Ezeknek a képeknek a témája a Feltámadás, azonban a nyolcvanas években nem lehetett nyíltan utalni bibliai témára. Az idős művész remekművei ezek, egy olyan emberé, aki, miután fiatalkorában számtalan megpróbáltatáson ment keresztül, megbékélt saját életével, és művészetébe vetett hitében is megerősödött.

A tárlat elsősorban az örökösök gyűjteményét mutatja be, valamint több hazai és külföldi magángyűjteményben lévő művet. A kiállítás értékéhez hozzájárul a Maros Megyei Múzeum – Marosvásárhelyi Művészeti Múzeum partnersége, amely egy jelentős adományt őriz a művésztől.

Ezzel a retrospektív kiállítással szeretnénk megünnepelni a Quadro Galéria 10 éves fennállását: a 20. századi romániai művészet kutatására és népszerűsítésére fordított 10 évet.

*Szeretettel várjuk,
A Quadro csapata*